

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науковий парк «Наука та безпека»

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО, ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Тези доповідей
XI Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Вінниця, 9 грудня 2022 р.)

Вінниця 2022

УДК [340.12:330.101:342.734](477)
С91

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 20.09.2022 № 40*

Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 9 груд. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця, 2022. – 242 с.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників конференції за такими напрямками: гуманітарні аспекти соціального розвитку держави; сучасні проблеми правової системи України; протидія злочинам правоохоронними органами; економічна безпека держави та суб'єктів господарювання.

УДК [340.12:330.101:342.734](477)

Матеріали друкуються за рішенням оргкомітету конференції, викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори. Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Наука», сторінка «Конференції, семінари та круглі столи», а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)

© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2022

ТИМЧЕНКО Л. М. ВІТРУК В. В.	
ПОНЯТТЯ І СКЛАД МАЙНА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	188
ТИМЧЕНКО Л. М. ВОРОНА В. І.	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	189
ТИМЧЕНКО Л. М. ЛИСЕНКО А. А.	
ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ УЧАСНИКАМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ	190
ТИМЧЕНКО Л. М. МЕРКУЛОВ М. О.	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	192
ТИМЧЕНКО Л. М. ПРИШЕДЬКО Ю. Д.	
ПРАВОВІДНОСИНИ У СФЕРІ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ	195
ТКАЧЕНКО С. О.	
ФІНАНСОВИЙ СТАН СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЕТАПИ АНАЛІЗУ	196
ТУШКО К. Ю. ТУШКО Д. А.	
ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ ПРИКОРДОННИМ ВІДОМСТВОМ У ЗОНІ ООС.....	198
ХІРІВСЬКИЙ Р. П. ЛИНДЮК А. О. БРУХ О. О.	
ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЙ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	199

СЕКЦІЯ 4.

ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

АНДРІЄНКО І. С.	
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	202
ВАЛЄЄВ Р. Г.	
ZOOM-ВТОМА: ЇЇ ПРИЧИНИ ТА ПОДОЛАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	204
ГІРЕНКО С. П.	
ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ПЕРЕДИСЛОКАЦІЇ ЗВО ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	206
ГОЛОВКО О. В.	
ВІЙНА І МИР У НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ ПИТИРИМА СОРОКІНА.....	207
ГОЛОПІЧ І. М.	
ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОТИВАЦІЇ У КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	210
ДЕГТЯРЬОВА В. О.	
ДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ГРОШОВОЇ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА НЕВИКОРИСТАНІ ЩОРІЧНІ ВІДПУСТКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	212

ДЯЧЕНКО О. А. ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОСНОВИ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	214
МОВНОСТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВНИЧИХ ТЕКСТІВ.....	216
ЄЛЬНІКОВА Н. І. ІСАЄВА О. В. АБРЕВІАЦІЯ В МОВЛЕННІ КУРСАНТІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ.....	218
ЄЛЬНІКОВА Н. І. ПІДГАЙНА В. В. РЕЗЮМЕ ЯК ЖАНР ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	220
ІВАНОВ О. О. ПОНЯТТЯ І ЗАКОНОДАВЧА ОСНОВА МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ СІМЕЙНИХ СПОРІВ.....	221
КІРІН Р. С. ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	223
КРЕТ Ю. М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	225
ОВЕРЧУК О. Б. МИХАЛЬОВА Д. Є. НЕОЛОГІЗМИ ЧАСІВ ВІЙНИ З РФ	227
ОВЕРЧУК О. Б. ПЕРЦЕВА В. А. ДИСКУРСИВНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛЬНОЇ АГРЕСІЇ В СУЧАСНИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	228
Пастух К. В. Державна регіональна політика у сфері вищої освіти в Україні: стратегічний підхід.....	230
ПЕРЦЕВА В. А. КОЗЛОВА І. О. ФІГУРИ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ В ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТАХ.....	232
ПЕРЦЕВА В. А. КОНОВАЛОВА К. В. ПРАГМАТИЧНА СУТНІСТЬ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ТЕКСТІВ	234
ПЕРЦЕВА В. А. СЛОБОДЯНЮК А. О. БЛОГОСФЕРА ЯК НОВИЙ ВИД МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ	235
ПОЛІЩУК М. Г. КУЗНЕЦОВА А. В. ОСОБЛИВОСТІ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ	237
ПОЛІЩУК М. Г. ЛЕЩЕНКО А. С. ПОНЯТТЯ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	239
ПОЛІЩУК М. Г. ЛИСЕНКО А. А. КОБЧЕНКО І. Є. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В УКРАЇНІ	242

ПОЛІЩУК М. Г.	
ЧУБАР А. Р.	
БУДЧЕНКО Д. Д.	
ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ	243
ПОЛІЩУК М. Г.	
СТРЕЛЬЦОВА О. І.	
ЗАКОНОДАВЧІ ОБМЕЖЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН	245
РЯБІНІНА О. В.	
ХАРЛАМОВ М. І.	
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	247
СВІТОВЕНКО Д. В.	
СУТНІСНИЙ ЗМІСТ ГЕНДЕРНИХ КВОТ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЗАЙНЯТОСТІ	249
ЧОРНИЙ А. М.	
ЦІНА НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ – НАМ Є ЧИМ ПИШАТИСЯ.....	251
ЧОРНИЙ І. В.	
ВІЙНА ЯК ВОНА Є У «ВОЄННОМУ ЩОДЕННИКУ» АНДРІЯ ВАЛЕНТИНОВА.....	252
ШИНКАРЕНКО І. О.	
ПІДЛІТКОВА ІНТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПРИЧИНА ФОРМУВАННЯ ДЕВІАЦІЙ.....	254
ШКОДА В. М.	
ОЗНАКИ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ	256

УДК 811.161

Вікторія Анатоліївна ПЕРЦЕВА,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Ксенія Володимирівна КОНОВАЛОВА,

курсантка групи 101 факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАГМАТИЧНА СУТНІСТЬ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ТЕКСТІВ

Мова, виконуючи функцію спілкування, слугує не лише для передавання інформації, але й для впливу комунікатора на реципієнта. Це відбувається у вигляді регуляції поведінки завдяки впливу на соціальні стосунки учасників спілкування, як в усній, так і в письмовій мові. Підвищення ефективності такого впливу залежить від вибору мовних одиниць. Тому автор тексту повинен володіти мовними засобами, за допомогою яких він швидко й успішно зможе передати потрібну інформацію та розвивати думку співрозмовника відповідно до своїх цілей. Таким важливим мовним засобом, на наш погляд, є прецедентний текст.

Прецедентний текст завдяки своїй аксіологічності виконує роль засобу комунікації, основною функцією використання якого є функція впливу, виражена в майстерному маніпулюванні асоціаціями, що формуються завдяки такому тексту. Інтенсивність впливу прецедентних текстів залежить від підсвідомої інтенції автора. Під інтенцією ми розуміємо приховану думку автора як результат його мовного досвіду, спрямованого на формування в адресанта тексту особливих міркувань про предмет повідомлення. Ймовірно, саме інтенцією керується автор для актуалізації своєї стереотипної мовної поведінки. Від досягнення автором його детермінованої інтенцією мети залежить у конкретній ситуації успіх висловлювання, спрямованого на конкретного одержувача.

Прецедентний текст показує усталене ставлення до людей, подій і явищ, яке характеризується регулярністю супутніх реакцій. Тому прецедентний текст формує у комунікантів асоціацію, яка з'являється тільки в типових ситуаціях, і повністю доступна тільки певній соціальній групі. Таким чином, прецедентний текст не лише зрозумілий певній соціальній групі, але й завдяки йому конкретна людина спонтанно, не замислюючись, виражає в повсякденному житті різні оцінні реакції усередині своєї групи. Згідно з цією точкою зору прецедентний текст має практичну цінність, адже виражає інтереси мовця в його ставленні до адресата.

Основним компонентом прагматичного аспекту мовного висловлювання є оцінювання. Виражаючи ставлення до об'єкту висловлювання за допомогою прецедентних текстів, адресант обирає їх за звичкою. Проте робить це не завжди, а тільки в типових ситуаціях. У цих умовах прецедентний текст, як певний мовний стереотип, має здатність впливати на особу, апелюючи до її емоційно-оцінних характеристик. Прецедентний текст – це мовна одиниця, яка з точки зору семантики адекватно показує об'єктивну реальність у типових ситуаціях, забезпечує коректність зв'язку з іншими одиницями висловлювання, служить успішності комунікації.

Прецедентний текст – це також зручний спосіб узагальненого відображення. До основних функцій прецедентних текстів належать: підсвідоме передавання думок у процесі спілкування, узагальнене відображення явищ дійсності, економність мовних зусиль із метою захисту нашої пам'яті, регулювання поведінки учасників спілкування.

Спираючись на властиві об'єкту сприйняття стереотипи, особа під час спілкування впливає на об'єкт сприймання, прагне трансформувати уявлення про себе, адже

основну мету спілкування можна визначити як вплив на співрозмовника. Прецедентний текст – це завершена мовна формула, яка швидко й лаконічно передає загальнозначущий і загальнозрозумілий зміст у типових ситуаціях спілкування. Обираючи цю формулу, автор формує позитивне, нейтральне або негативне ставлення читачів до певної мовної події.

Основним класифікатором прецедентних текстів ми пропонуємо обрати їх здатність формувати потрібне адресантові ставлення одержувача тексту (позитивне, нейтральне, негативне) до мовної події, тобто прагматичну значущість мовних стереотипів. Отже, прецедентні тексти можна розділити на кілька груп:

- ті, що формують позитивне ставлення – публіцистичні і ситуаційні кліше;
- ті, що формують нейтральне ставлення – загальнонаукові й спеціальні мовні стереотипи;
- метатекстові вирази, що формують негативне ставлення – публіцистичні штампи.

Зазвичай такі мовні одиниці – узвичаєні й сприймаються позитивно. Адекватність і успішність сприйняття читачем авторського тексту визначається ступенем його єдності з автором. Спільність їх стосунків виражається у двох площинах: у площині рівновеликих статусних ролей (фахівець/фахівець) та у площині різновеликих статусних ролей (фахівець/неспеціаліст).

Отже, прецедентні тексти мають яскраво виражений прагматичний потенціал, оскільки завдяки культурним й аксіологічним асоціаціям збагачують культурну пам'ять людства. За прецедентним феноменом завжди стоїть інваріант його сприйняття, який робить усі апеляції до прецедентного феномену конотативно забарвленими, експресивними і водночас служить умовою актуалізації його прагматичного потенціалу. Прагматичні стосунки мовних стереотипів залежать від стосунків у певному соціумі і визначаються не значенням лінгвістичних одиниць, а за частотністю використання в тексті.

Список бібліографічних посилань

1. Меркотан Л. Й. Функції прецедентних феноменів. *Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2014. Вип. 5. С. 72–73.
2. Тимчук О. Т. Функціональний аспект прецедентних текстів. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.3/59.pdf>

Одержано 17.10.2022

УДК 070«20»

Вікторія Анатоліївна ПЕРЦЕВА,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Анастасія Олександрівна СЛОБОДЯНЮК,

курсантка групи 101 факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

БЛОГОСФЕРА ЯК НОВИЙ ВИД МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

У наш час високих технологій засоби масової інформації переходять на новий рівень комунікації. Крім того, що численні друковані журнали й газети, як і телевізійні й